

PRIMER ACTE

Saló d'un castell feudal; al fons, tres grans arcades; darrere, la balustrada d'una galeria que dóna al pati; a la dreta i en el primer bastidor, un tron de dos seients; pertot on ho permeti l'arquitectura, escuts amb tres dragons, cosa que també es notarà al pit de tots els patges, criats, etc. Un llum de sostre gòtic que il·luminarà l'escena. Armes i penons pertot.

ESCENA I

Tarda plujosa i avorrida en un castell medieval. El baró i la baronessa juguen a cartes per matar el temps; Donya Flora, neguitosa, espera que arribi el seu promès, el fill dels barons; els criats parlen entre ells d'un tema transcendent que marca tota l'obra: com pot ser que els nobles siguin iguals que ells, que tothom?

DONYA SOL, DONYA FLORA, *el* BARÓ, GANYOTA i MANFRED.

La primera, jugant a cartes amb el BARÓ, sobre una taula, en primer terme; DONYA FLORA a la galeria, mirant el pati, i els dos últims al cantó oposat dels senyors.

MANFRED: Vaja, no me'n sé avenir!

GANYOTA: Els llibres són mentiders.

MANFRED: Mai m'hauria pensat que els guerrers fossin una gent així. Romàntics sempre en les seves coses, em creia, si n'exceptuem alguns casos, que en comptes de llana, als matassos, hi tenien pètals de rosa. Que si un menestral, posem per cas un barber o un sastre, menja perdiu o pollastre, ells havien de menjar almenys paó. Amb aquests pensaments arrellats, sempre havia considerat uns mentiders aquells que deien que els guerrers no ho feien tot digne i gran.

GANYOTA: Ara, doncs, ho toques i ho veus de ben a prop.

MANFRED: Sí que ho veig, sí. Anava ben equivocat.

GANYOTA: El que sempre n'has pensat és un engany de cap a peus. T'ho dic tot tal com és: es passegen i s'atipen, i fins i tot es constipen i es moquen com fa tothom. Passen les vetlles felïços, jugant a cartes...

BARÓ: Quantes? (*A la BARONESSA, que ha comptat.*)

SOL (*acostant-li la mà al nas*): Set.

BARÓ (*parant el nas*): Doncs endavant. (*Juguen.*)

GANYOTA (*a part a MANFRED*): Ara juguen a nassos.

MANFRED: I creus de debò que un baró és fet com nosaltres? Quina sorpresa!

GANYOTA: Sense cuirassa ni casc, són el mateix que tu i jo.

MANFRED: I no és cert allò que es diu que tenen la sang blava?

FLORA (*des del fons*): Don Fadric! No! M'ho semblava (*sorpresa de tots*): és un gos que passa el riu.

GANYOTA: Un cop van sagnar el baró i ho vaig voler comprovar.

MANFRED: I la té blava?

GANYOTA: No!... De cap manera!... Tan vermella com tu i jo.

MANFRED: Llavors, per què fan tan soroll per no res i presumeixen de tot?

GANYOTA: Res, convenç-te'n: són el mateix que tothom.

SOL: Quantes? (*Compten i fan els jocs de nassos quan s'indica.*)

BARÓ: Nou.

SOL (*parant el nas*): No estrenyeu gaire, dec tenir el nas vermell com un bitxo. (*Gratant-s'el.*)

BARÓ: Només una miqueta. (*Amb senzillesa.*)

MANFRED (*a part*): Ves quins gustos!

GANYOTA: Ja t'ho deia, són així.

BARÓ: Ara plegarem el ram.¹ (*Recull tot el que hi ha damunt la taula.*)

¹ Plegar el ram: Desfer la parada; deixar-ho córrer. Frase feta provinent de la caça d'ocells amb ram.

SOL: Guarda bé tots els llobins.² Ep, tu, porta-ho tot a dins. (*Donnant-ho a MANFRED.*)

MANFRED (*a part*): Ves quins gustos!

BARÓ: Tü, Ganyota.

GANYOTA (*inclinant-se*): Missenyor.

BARÓ: Vés i digues a en Joan que posi al foc l'olla grossa amb
aigua.

GANYOTA: Ben plena?

BARÓ: No. (GANYOTA *se'n va.*) Ai! (*Fent un badall.*)

SOL: Ai, senyor marit!...

FLORA (*des del fons*): Ves quin temps! Quina pluja més pesada!

BARÓ: Ah!..., sí, sí, fa un temps molt bo per fer petar una becaina!³
Ai! (*Badall més prolongat.*)

SOL: Sembla el badall d'en Carreres, que diuen...

BARÓ: Què?...

SOL: ...que les barres li van arribar a Mallorca.

BARÓ: I el noi? (*A DONYA SOL.*)

SOL (*a DONYA FLORA*): Que no es veu?

FLORA: No encara.

BARÓ: Doncs, mestressa, què en farem, del nostre hereu?

SOL: Si que tarda.

BARÓ: Apa, apa! No s'assembla ni una mica així (*ajunta dos dits per
indicar la petitesa*) al seu pare.

FLORA: Donya Sol. (*Des del fons.*)

SOL: Què hi ha?

FLORA: Que em sembla que entra algú al pati d'armes. Hi sento
passos de cavall.

SOL: Doncs és el noi! (*Alegria immensa.*)

²Llobí: Les llavors de llobí o tramús, que són comestibles, es fan servir en el joc per pagar punts.

³Petar una becaina: Joc de paraules, típic de la paròdia, en què s'encreuen dues frases fetes: en aquest cas *fer petar la xerrada* i *fer una becaina*.

FLORA (*des del fons*): No, m'equivocava... És que tornen d'abeurar les dues eugues normandes.

BARÓ: És estrany.

SOL: Això només em pot passar a mi!⁴

BARÓ: Quasi començo a angoixar-me. I més quan en aquesta hora el fantasma ja deu voltar pel castell. Ja ho veuràs, en tindrem notícies. (*Toca la campana.*)

ESCENA II

Tots segueixen pendents de l'arribada de Don Fadric, però la carta que porta un criat trenca la monotonia i el centre d'atenció. El text diu que arriba un personatge tan important que ve d'incògnit. Tots es posen a organitzar la rebuda i a preparar el castell, que més aviat té moltes mancances, per rebre un senyor tan principal.

Els anteriors, IGNASI i més endavant MANFRED pel fons.

IGNASI: Missenyor? (*Volent dir si el demana.*)

BARÓ: Sí. No t'ha pas fet algun encàrrec, Don Fadric?

IGNASI: Al matí, Don Fradalic...⁵

SOL: Curt d'enteniment com sempre!... (*DONYA FLORA s'acosta menjant dolços.*)

IGNASI: Bé, Don *Fabriques*.

SOL: Torna-hi! T'ho hem dit mil vegades!

BARÓ: Acabem d'una vegada: què t'ha dit?

⁴Això només em pot passar a mi: Frase o mots de vici que caracteritzaran Donya Sol i que segons alguns biògrafs Pitarra deia sovint.

⁵*Fradalic*: La tergiversació còmica de tota mena de paraules, normalment mitjançant la distorsió fonètica, caracteritzarà l'Ignasi.